

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/123/2025
Identifikačné číslo spisu:	1320209840
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1320209840.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Intrum Slovakia s. r. o., Bratislava, Mýtna 48, IČO: 35 831 154, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Šoltésom, Bratislava, Mýtna 48, proti žalovanému N. L. Š., narodenému XX. T. XXXX, X., U. X, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária Ivan Syrový, s. r. o., Bratislava, Kadnárova 83, IČO: 47 232 765, o zaplatenie 8 308,59 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-12Csp/91/2020-146, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. januára 2025 sp. zn. 5CoCsp/25/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. januára 2025 sp. zn. 5CoCsp/25/2024 a rozsudok Mestského súdu Bratislava IV z 05. júna 2024 č. k. B3-12Csp/91/2020-146 zrušuje a vec vracia Mestskému súde Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 05. júna 2024 č. k. B3-12Csp/91/2020-146 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 8 308,59 eura spolu s úrokom z omeškania 5,00 % ročne od 27. apríla 2018 do zaplatenia a žalobkyni priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že Consumer Finance Holding, a. s. ako veriteľ a žalovaný ako spotrebiteľ uzatvorili 16. decembra 2016 písomnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 1620007689, predmetom ktorej bolo poskytnutie bezúčelového spotrebiteľského úveru vo výške 8 000 eur s celkovými nákladmi spotrebiteľa 9 475,60 eura, celkovou čiastkou 17 475,60 eura, počtom splátok 120 vo výške jednej splátky 145,63 eura splatnými vždy 20. dňa v mesiaci, RPMN 19,90 %, prvou splátkou splatnou 20. januára 2017, odplatou 19,90 %, priemernou hodnotou RPMN 9,27 %, fixnou ročnou úrokovou sadzbou 19,90 %, s termínom konečnej splatnosti dňa 20. 12. 2026, najvyššia prípustná výška odplaty 20,00 %. Z notárskej zápisnice N 3283/2017, NZ 54215/2017, NCRLs 55029/2017 a prílohy 1 projektu opisu rozdelenia majetku a záväzkov vyplynulo, že Všeobecná úverová banka, a. s.; skrátený názov: VÚB, a. s., IČO: 31 320 155 sa stala právnym nástupcom obchodnej spoločnosti Consumer Finance Holding, a. s. Predžalobnou upomienkou z 28. februára 2018 VÚB, a. s.

oznámila žalovanému, že k zmluve č. 1620008689 zo 16. decembra 2016 eviduje nedoplatok na splátkach v celkovej výške 436,89 eura, ktorý žiadala uhradiť bezodkladne na bankový účet s tým, že upozornila žalovaného, že ak do 05. apríla 2018 nedôjde k úhrade splátky splatnej v mesiaci 12/2017, bude veriteľ oprávnený úver zosplatiť. Listom z 21. apríla 2018 VÚB, a. s., žalovanému najmä oznámila, že jeho dlh z úverovej zmluvy č. 1620007689 sa stal splatným v celom rozsahu naraz. Po doručení tohto oznámenia banka žiadala uhradiť celkový dlh na uvedený účet. Z prehľadu splátok a úhrad žalovaného súd prvej inštancie zistil, že poslednú mesačnú splátku vo výške 145,63 eura uhradil žalovaný 27. novembra 2017; následne nezaplatil splátky splatné 20. decembra 2017, 20. januára 2018, 20. februára 2018 a 20. marca 2018 s tým, že dňa 19. apríla 2018 veriteľ zosplatnil úver. Zostatok predstavoval sumu 8 308,59 eura.

1.2. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie po právnej stránke aplikoval ustanovenia § 52 ods. 1, 6, 9, § 565, § 524 ods. 1, 2, § 121 ods. 3 a § 517 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 1 ods. 2, § 2, § 7 ods. 1, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1, 2, § 17 ods. 1 a § 21 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 129/2010 Z. z.“) a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že právna predchodkyňa žalobkyne - VÚB, a. s. písomne vyzvala žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy listom z 28. februára 2018 ako aj listom z 21. apríla 2018, ale žalovaný aj napriek uvedenému bol v čase postúpenia pohľadávky na žalobkyňu na základe zmluvy o postúpení pohľadávok k 20. máju 2021 v omeškaní viac ako 90 dní so splnením svojho peňažného záväzku voči právnomu predchodcovi žalobkyne, ktorým bola banka [§ 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“)]. Právny predchodca žalobkyne v súlade s ustanovením § 53 ods. 9 OZ uplatnil právo podľa § 565 OZ a najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky za súčasného upozornenia spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva, podľa prehľadu splátok a úhrad, zosplatnil celý úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Prvoinštančný súd mal z prehľadu splátok a úhrad žalovaného za zrejmé, že žalovaný poslednú mesačnú splátku 145,63 eura uhradil 27. novembra 2017 a následne nezaplatil splátky 20. decembra 2017, 20. januára 2018, 20. februára 2018 a 20. marca 2018 s tým, že 19. apríla 2018 veriteľ zosplatnil úver. Dôvodil, že veriteľ pristúpil k zosplatneniu v súlade so zákonom a v súlade so zmluvou a po neuhradenej splátke 20. marca 2018 bol žalovaný v omeškaní viac ako tri mesiace, pričom veriteľ do splatnosti ďalšej najbližšie nasledujúcej splátky (20. apríla 2018) dňa 19. apríla 2018 zosplatnil celý úver. Konajúci súd v tejto súvislosti objasnil, že následné oznámenie o zosplatnení žalovanému listom z 21. apríla 2018 nemá vplyv na úkon zosplatnenia, ktorý veriteľ zrealizoval. Doplnil, že žalovaný bol listom z 28. februára 2018 adresovaným doporučené s doručenkou žalovanému na adresu ním označenú na doručovanie písomností riadne na túto možnosť vyhlásenia mimoriadnej okamžitej splatnosti upozornený. To, že si žalovaný nepreberal zásielky, ktoré mu veriteľ adresoval, nemôže mať vplyv na to, že veriteľ si túto povinnosť splnil. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 28. januára 2025 sp. zn. 5CoCsp/25/2024 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyňu priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd podrobne preskúmal rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené (otázka platného zosplatnenia úveru) a stotožnil sa s podstatnými závermi, na ktorých súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil.

2.1. V spojitosti s preukázanými skutočnosťami odvolací súd zdôraznil, že banka vyzvala žalovaného na úhradu omeškanej splátky splatnej 20. decembra 2017 vo výzve z 28. februára 2018 v lehote do 05. apríla 2018, teda v lehote nie kratšej ako 15 dní. Vo výzve je uvedený aktuálne existujúci dlh žalovaného na jednotlivých splátkach v celkovej výške 436,89 eura a bol súčasne upozornený na oprávnenie veriteľa úver zosplatiť. V kontexte uvedeného sa odvolací súd nestotožnil s tvrdeniami žalovaného, že zosplatnenie úveru prichádzalo do úvahy do 20. marca 2018; k tomuto dňu žalovanému ešte neuplynula poskytnutá lehota na plnenie omeškanej splátky, úhradou ktorej by zosplatnenie úveru odvrátil. Na tomto

základe a z prehľadu splátok (úhrad) žalovaného odvolací súd zhodnotil, že banka zosplatnila úver k 19. aprílu 2018 pri omeškaní žalovaného so splátkou splatnou k 20. decembru 2017, po uplynutí troch mesiacov od jej splatnosti, o čom informovala žalovaného podaním z 21. apríla 2018. Z tejto hodnotiacej analýzy odvolaciemu súdu vyplynulo, že boli splnené všetky predpoklady pre zosplatnenie úveru a predchodca žalobkyne postupoval v súlade s ustanovením § 565 OZ. Poukázal na účel ustanovenia § 565 druhej vety OZ, že ak veriteľ nevyužije v dôsledku nesplnenia splátky svoje právo a neoznámí dlžníkovi alebo neuplatní na súde najneskoršie do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky, že trvá na zaplatení celej pohľadávky a medzitým dlžník zaplatí ďalšiu splátku riadne a včas, veriteľ po zaplatení ďalšej splátky nemôže svoje právo využiť. V kontexte takto formulovaného právneho názoru odkázal na relevantnú odbornú literatúru (Fekete, I.: Občiansky zákonník 2. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, 1653 s).

2.2. V danom prípade žalovaný nezaplatil riadne a včas žiadnu zo splátok splatných po 20. novembri 2017 (opak v spore netvrdil a nepreukazoval), preto argumentácia žalovaného neobstoí a vymyká sa účelu ustanovenia § 565 druhej vety OZ, konštatoval odvolací súd. A keďže nedošlo k úhrade žiadnej splátky po zosplatnení úveru (19. apríla 2018), resp. po doručení žaloby a platobného rozkazu žalovanému, veriteľ bol oprávnený požadovať zaplatenie celej pohľadávky. Odvolací súd vyjadril isté pochybnosti, či je s ohľadom na kogentnú úpravu ustanovenia § 53 ods. 9 OZ namieste aplikácia druhej vety § 565 OZ v spotrebiteľských sporoch. Zastával názor, že špecifiká vzťahu obchodník-spotrebiteľ mali byť zákonodarcom v otázke omeškania s úhradou splátky a možnosti uplatnenia celej pohľadávky zákonodarcom normatívne riešené. Pre úplnosť odvolací súd doplnil, že aktívna legitímácia žalobkyne je zrejmá z toho že k postúpeniu uplatnenej pohľadávky na právneho nástupcu banky došlo až v priebehu konania, teda po zosplatnení úveru (§ 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z.), o ktorom sa žalovaný dozvedel najneskôr zo žaloby. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni, ktorá bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešná, nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, keďže jej preukázateľne žiadne trov konania nevznikli.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) pre nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, ktorý je nejasný, nezrozumiteľný, príkladom nedôrazného posúdenia a rozhodovania bez zákonom stanovenej miery právnej úvah.

3.1. Ďalej prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súd záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom spočíva v prijatí záveru o aktívnej vecnej legitímácii žalobkyne. Podľa žalovaného u žalobkyne absentuje aktívna legitímácia práve v nadväznosti na neplatný právny úkon vyhlásenia mimoriadnej splatnosti a následnej neplatnosti právneho úkonu postúpenia pohľadávky.

3.2. Dovolateľ za podstatné považoval skúmanie vecnej legitímácie ex offio nielen s poukazom na toto konkrétne ustanovenie, ale aj na ďalšie, ktoré špecifikujú oprávnenie veriteľa postúpiť pohľadávku (napr. § 17 zákona č. 129/2010 Z. z.), ako aj postup veriteľa pred postúpením pohľadávky a otázku platnosti zosplatnenia pohľadávky, okrem iného aj s poukazom na splnenie podmienok podľa § 53 ods. 9 OZ v spojitosti s § 565 OZ. Za hlavný dôvod neplatnosti právneho úkonu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti považoval absentujúcu konkretizáciu splátky, pre ktorú prichádza zosplatnenie. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/152/2022 nie je možné bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatnenie, spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch lehôt podľa § 53 ods. 9 OZ v znení účinnom do 31. októbra 2024). Dovolateľ zastával názor, že právny úkon nekonkretizujúci splátku je preto nedostatočne určitý, sankcionovaný neplatnosťou (podľa § 37 ods. 1 OZ). Totožný názor zaujal najvyšší súd aj v rozhodnutiach sp. zn. 5Cdo/2/2023 (2Cdo/149/2021) a preto sa jedná o ustálenú prax dovolacieho súdu.

V oznámení o vyhlásení okamžitej splatnosti absentuje konkretizácia splátky úplne a v predžalobnej upomienke z 28. februára 2018 je uvedený nedoplatok na splátkach (viacerých, nevedno ktorých) v celkovej sume 436,89 eura s tým, aby dlžník do 05. apríla 2018 uhradil splátku splatnú v 12/2017. Žalovaný sa nestotožnil s názorom, že nakoľko k postúpeniu pohľadávky došlo až počas konania, je zrejma aktívna vecná legitímácia; upresnil, že uznesenie o zmene subjektu na strane žalovaného je procesným rozhodnutím a nie je rozhodujúce pre posúdenie vecnej legitímácie z dôvodu, že k tomuto záveru môže súd často dospieť až na základe vykonaného dokazovania. Žiadal napadnuté rozhodnutia nižších súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa považovala napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne. Navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť (§ 448 CSP).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalovaný prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

11. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predstretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

12. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej

otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

13. Dovolaťel' dovolací dôvod podľa § 432 odôvodnil tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení záveru o aktívnej vecnej legitimácii žalobkyne, napriek neplatnému právnomu úkonu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti a následnej neplatnosti postúpenia pohľadávky; otázka aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne v konaní spadá pod právne posúdenie vecí.

14. Pretože dovolaťel'om uplatnený dovolací dôvod bol vymedzený v zákonných mantineloch § 432 ods. 2 CSP, bol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a na tomto základe dovolací súd podrobil rozsudok odvolacieho súdu meritórному dovolaciemu prieskumu; pristúpil k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia vecí odvolacím súdom v nastolenej právnej otázke.

15. Právnym posúdením vecí je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnú normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

16. Aktívnu vecnou legitimáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi i procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Súd žalobe môže vyhovieť len vtedy, ak žaluje osoba, ktorá je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia, pričom ak sa uvedené v konaní nepreukáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu.

17. Účelom právnej úpravy v zmysle § 53 ods. 9 OZ je zamedziť zosplatňovaniu záväzkov spotrebiteľov zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorých plnenie je dojednané v splátkach, z dôvodu len krátko trvajúceho omeškania spotrebiteľa so zaplatením splátky (len pár eur) a súčasne dať spotrebiteľovi ešte poslednú možnosť k splateniu dlžnej splátky predtým, ako dodávateľ využije svoje právo na zosplatnenie celého dlhu. K uvedenému však musí byť nepochybne spotrebiteľ informovaný, pre nezaplatenie ktorej splátky mu hrozí uplatnenie práva veriteľa podľa § 565 OZ. Ustanovenie § 53 ods. 9 OZ je potrebné vykladať v kontexte ustanovenia § 565 OZ, pričom výzva prezumovaná § 53 ods. 9 OZ je jednostranným právnym úkonom, ktorý z hľadiska jeho určitosti musí obligatórne obsahovať (identifikáciu) splátky, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní, a ktorá zakladá dôvod na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Bez uvedenia tejto identifikácie nie je možné následne preskúmať splnenie podmienok na uplatnenie práva na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru a platnosť tohto úkonu. Je potrebné si uvedomiť, že sa nejedná iba o formálnu podmienku, ale sa jedná o notifikačnú povinnosť dodávateľa voči spotrebiteľovi, ktorá má umožniť spotrebiteľovi reálne sa „dozvedieť“ o hroziacom následku spočívajúcom vo vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, a „spôsobe“ ako tento následok odvrátiť.

18. Práve pomenovanie konkrétnej splátky je tou rozhodujúcou skutočnosťou, ktorá musí byť spotrebiteľovi určito vyjadrená, nakoľko uvedenie „iba“ výšky dlhu, s ktorým je spotrebiteľ v omeškaní, vykazuje podstatnú mieru abstrakcie a spotrebiteľ z takto vyjadreného údajá nemôže bez ďalšieho určiť, ktorá splátka môže v budúcnosti založiť, resp. zakladá, dôvodnosť predčasného zosplatnenia, resp. ktorú splátku považuje dodávateľ za splátku rozhodnú. Z uvedeného potom v konečnom dôsledku nie je objektívne vopred možné určiť, kedy si dodávateľ uplatní (resp. môže uplatniť) svoje právo pristúpiť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru. Sumarizujúc uvedené možno konštatovať, že názor, podľa ktorého v tých prípadoch, kedy žalobca splátku, pre ktorú mohlo dôjsť k zosplatneniu v žalobe neoznačí, súd sám preskúmava, či proces zosplatnenia vo vzťahu k výzvam a oznámeniu o zosplatnení bol vykonaný vo vzťahu k určitej splátke. Súd je totiž povinný v rámci skutkového stavu ustáliť, vo vzťahu ku ktorej nezaplatenej splátke bol následne proces zosplatnenia realizovaný, vychádza z nesprávnej premisy. Procesný súd nie je povinný ex offo skúmať dôvod oprávnenosti úkonov veriteľa podľa § 53 ods. 9 a § 565 OZ, keďže by mohlo dôjsť k dôvodom, na ktoré účastníci právneho vzťahu ani nepomysleli. Obdobne právny názor reflektuje aj relevantná odborná literatúra (Občiansky zákonník I. § 1 - 450 - Komentár od Števec M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M., a kol., z vydavateľstva C. H. Beck, Praha, 2015, strana 576 a nasl.).

19. Zákon prísne stanovuje kritéria, za akých podmienok môže dôjsť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne; aj keď vymedzenie konkrétnej splátky pre omeškanie dlžníka, s ktorou veriteľ zvažuje uplatnenie práva zosplatniť úver v upozornení (výzve) na zosplatnenie dlhu neukladá zákonné ustanovenie § 53 ods. 9 a § 565 OZ *expressis verbis*, ide o bezpodmienečnú náležitosť takejto výzvy. Požiadavka na také vymedzenie vyplýva z účelu predmetného upozornenia (výzvy), ktorým je informovať spotrebiteľa o tom, s ktorou splátkou je v omeškaní a zároveň pre omeškanie s ktorou splátkou veriteľ zvažuje uplatnenie práva predčasne zosplatniť úver/dlh.

20. Právna predchodkyňa žalobkyne - VÚB, a. s. podaním označeným ako Predžalobná upomienka z 28. februára 2018 oznámila žalovanému, že k zmluve č. 1620008689 zo 16. decembra 2016 eviduje nedoplatok na splátkach v celkovej výške 436,89 eura, ktorý žiadala uhradiť bezodkladne na bankový účet. Upozornila žalovaného, že ak do 05. apríla 2018 nedôjde k úhrade splátky splatnej v mesiaci 12/2017, bude veriteľ oprávnený úver zosplatniť.

21. Z konštrukcie predmetnej výzvy je zrejmé, že táto obsahuje identifikáciu splátky, s ktorou bol žalovaný spotrebiteľ v omeškaní - splátka splatná v mesiaci 12/2017, ktorá zakladá dôvod na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru. Na tomto základe dovolací súd vec zhodnotil tak, že „Predžalobnú upomienku“ z 28. februára 2018 možno považovať za kvalifikovanú výzvu v zmysle požiadaviek § 53 ods. 9 OZ. Z tohto dôvodu je aj vyhlásenie o mimoriadnej splatnosti úveru - označené ako „Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru“ z 21. apríla 2018 platné a účinné.

22. Posudzujúc právne účinky dovolania podľa stavu v čase jeho podania dovolací súd konštatuje, že medzičasom Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na svojom zasadnutí konanom 04. júna 2025 prijalo uznesenie najvyššieho súdu z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022 ako judikát, publikovaný pod č. R 34/2025 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 3/2025, ktorého právna veta znie: „Bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatnenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutie oboch lehôt podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. októbra 2024). Právny úkon nekonkretizujúci splátku je preto nedostatočne určitý, sankcionovaný neplatnosťou (podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka)“. Avšak vzhľadom na kvalifikovanú výzvu z 28. februára 2018 boli v posudzovanej veci v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 OZ splnené podmienky pre mimoriadne vyhlásenie splatnosti úveru, preto pri riešení dovolateľom nastolenej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nedošlo (v tejto namietanej časti) odvolacím súdom k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci, resp. k odklonu od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

23. Pretože dovolateľ okrajovo kritizoval rozhodnutia súdov nižších inštancií aj z dôvodu nesplnenia

podmienok podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, vec prejednávajúci senát, okrem posúdenia dôvodnosti dovolania z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke (§ 432 ods. 1 CSP), pristúpil ku skúmaniu aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne aj z úradnej povinnosti (R 6/2022), a to v otázke výkladu § 92 ods. 8 zákona o bankách, či „podanie, ktorým sa vyhlasuje okamžitá splatnosť úveru a ktoré zároveň obsahuje výzvu banky voči svojmu klientovi na úhradu omeškaného dlhu, možno považovať za výzvu podľa cit. ustanovenia.“

24. V zmysle preferenčne záväzného judikátu najvyššieho súdu publikovaného pod č. R 6/2022: „Súd v sporoch s ochranou slabšej strany skúma vecnú legitímáciu z úradnej povinnosti“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021 sp. zn. 4Cdo/162/2020). Dôkazné bremeno preukázania splnenia podmienok podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona o bankách pred postúpením pohľadávky zaťažuje veriteľa, a to aj v prípade, že spotrebiteľ nepoprel s tým súvisiace skutkové tvrdenia veriteľa.

25. Podľa právnej vety judikátu R 60/2018 „Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práv klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon“ (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. apríla 2018 sp. zn. 1Cdo 147/2017).

26. Poznajúc vlastnú rozhodovaciu činnosť dovolací súd konštatuje, že v čase po podaní dovolania veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu nastolenú právnu otázku už vyriešil; v rozhodnutí z 30. júla 2025 sp. zn. 1VCdo/4/2025 v druhovo totožnej veci po rozbere relevantných právnych ustanovení (§ 53 ods. 9, § 565 OZ, § 92 ods. 8 zákona o bankách, § 17 ods. 1. písm. a) a b) zákona o spotrebiteľských úveroch) dospel k záveru, že „ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách predpokladá pre platné postúpenie pohľadávky banky na iný subjekt osobitnú výzvu banky klientovi, že je v omeškaní so splatením čo i len časti svojho peňažného záväzku, pričom touto výzvou nie je (nemôže byť) výzva banky podľa ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ani oznámenie o vyhlásení úveru za predčasne splatný“.

27. Veľký senát v odôvodnení akcentoval, že takýto výklad je súladný s princípom zvýšenej ochrany spotrebiteľa v spotrebiteľských veciach (ktorý vychádza z požiadavky korektných spotrebiteľských zmlúv voči spotrebiteľom, zo zákazu zneužívania dominantného postavenia dodávateľa a zákazu používania zmluvných podmienok, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán) a tiež zodpovedá základnému výkladovému pravidlu zakotvenému v spotrebiteľskom práve v § 54 OZ. Možno k nemu dospieť tak gramatickým (jazykovým) ako aj systematickým výkladom § 92 ods. 8 zákona o bankách a tiež so zreteľom na zmysel právnej normy. Predmetné ustanovenie poskytuje ochranu klientom banky (a teda aj spotrebiteľom). Jeho cieľom a účelom je umožniť klientovi, aby po upozornení na právo veriteľa postúpiť pohľadávku na iný, hoci aj nebankový subjekt (nepodliehajúci dozoru NBS, čo nemusí byť v záujme spotrebiteľa), mal možnosť tomuto postupu účinne zabrániť tým, že vo výzve vyčíslenú výšku pohľadávky dodatočne uhradí (viď úmysel zákonodarcu vyjadrený v dôvodovej správe k zákonu o bankách). Ešte predtým ako sa banka rozhodne vzniknutú pohľadávku postúpiť musí nevyhnutne v prvom rade realizovať kroky predpokladané v ustanovení § 53 ods. 9 OZ, a teda musí predovšetkým platne zosplatiť svoju pohľadávku a až následne môže realizovať kroky k jej postúpeniu v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Prvým zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky je teda existencia splatnej pohľadávky alebo jej časti, čo tiež predpokladá výzvu „meškajúcemu“ spotrebiteľovi, avšak povahou a účelom odlišnú, než akú má na mysli ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách. Ustanovenie § 53 ods. 9 OZ upravuje za akých podmienok môže banka žiadať o zaplatenie celej pohľadávky; ide o kumulatívne podmienky, a to nesplácanie úveru po dobu troch mesiacov a upozornenie spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Naproti tomu ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách má postavenie lex specialis k § 524 a nasl. OZ, keďže sprisňuje všeobecné podmienky ustanovené v Občianskom zákonníku požadované pre platnosť postúpenia pohľadávky. Zákonodarca prostredníctvom stanovenia prísnejších podmienok pre postúpenie pohľadávky chráni klienta pred tým, aby ním poskytnuté informácie týkajúce sa jeho osoby a pomerov neboli postupované bez žiadnych zákonných obmedzení a

preto pred samotným postúpením stanovil povinnosť banky spotrebiteľa/dlžníka o tomto zámere informovať. Ak by zákonodarca zamýšľal spojenie povinností banky do jedného právneho úkonu, tak by to explicitne uviedol v zákone alebo by jednotlivé ustanovenia prepojí odkazom.

28. Právny názor vyjadrený veľkým senátom je pre senáty najvyššieho súdu záväzný (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP). K retrospektívnym účinkom judikatúry dovolací súd vyjadruje vo svojich rozhodnutiach (sp. zn. 8MCdo/4/2014, 3Cdo/223/2016, 3Cdo/198/2017, 9Cdo/67/2020, 7Cdo/20/2021) priebežne stabilný názor, že pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu a iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti, ale nový právny názor je potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza.

29. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom (neúplnom) právnom posúdení veci, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného je nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale aj dôvodné (§ 432 ods. 2 CSP). Existencia dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne v konaní je sama osebe dôvodom na zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami (§ 420, § 431 ods. 2 CSP).

30. Keďže súd prvej inštancie sa v otázke výkladu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách v okolnostiach konkrétnej veci obmedzil iba na konštatovanie, že (parafráz.) žalovaný bol napriek predchádzajúcim výzvam v čase postúpenia pohľadávky na žalobkyňu v omeškaní viac ako 90 dní so splnením svojho peňažného záväzku voči právnej predchodkyni žalobkyne (VÚB, a.s.), vec bude potrebné opätovne prejednať so zohľadnením právneho názoru vysloveného najvyšším súdom (§ 455 CSP). Pre zabezpečenie efektívneho a dôkladného posúdenia veci bolo potrebné zrušiť aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátiť podľa § 450 CSP súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

31. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní posúdi právnu otázku determinujúcu aktívnu vecnú legitimáciu žalobkyne zo všetkých, do úvahy prichádzajúcich aspektov týkajúcich sa osobitnej výzvy banky klientovi, že je v omeškaní so splatením čo i len časti svojho peňažného záväzku ako o predpoklade pre platné postúpenie pohľadávky banky na iný subjekt (sp. zn. 1VCdo/4/2025). Pozornosť zameria aj na zodpovedanie otázky zásadného významu, či žaloba podaná postupcom (27. novembra 2020, VÚB, a.s.) môže byť takou kvalifikovanou výzvou, spĺňajúcou podmienky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách; neopomenie na judikatúrou ustálený názor, že postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon a ďalej, že súd nie je pri rozhodovaní vo veci samej z hľadiska posúdenia aktívnej vecnej legitimácie viazaný svojím procesným rozhodnutím o zmene žalobcu (§ 80 ods. 2 CSP) [sp. zn. 1VCdo/4/2024].

32. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.